

Teknolojik Toplumsallaşma Kapsamında;
" Kameralı Sosyal Hayat "

Dr. Bekir TÜRKMEN

Sosyal Refah alanındaki yeni yapı ve davranışımızda, Batı'daki uygulamalar ve kendi kültür, gelenek ve gerçeklerimiz dikkate alınacaktır. Çağdaş, geçerli ve profesyonel ilkeler kameralı hayat ve teknolojik toplumsallaşma konusunu aydınlatmamıza yardımcı olacaktır.

Çocukken iki yanımızda kameralı olarak sevap- günah kaydı yaptığı ifade edilen melekler konusunu düşünmeden edemedim. Teknolojinin geldiği bu noktada, üstelik nano teknoloji ile her maddi gelişmenin sağlanıp üstesinden gelinebileceği; insanların yeme-içme, barınma, ulaşım ve zamana ilişkin tutum ve davranışlarını da hızla değiştirebileceğini fark etmek gerekir. Bildiğiniz sağlanan teknik iletişim hızıyla yaşadığımız, görmek istediğimiz her nokta harita olarak önümüze anında serilmektedir. Bu ileride ulaşmak istediğimiz her noktaya bedensel olarak ulaşmayı da getirecektir.

70'li yıllarda "Bürolarda İş Akımı" dersimizde hoca ilerde mikro filmler sayesinde büyük arşiv binalarına, mekanlara ihtiyaç olmayacağını ifade eder, biz de hoca uçuyor, diye düşünürdük. Bununla yetinmezdi hatta merkez ve taşra büroları; bir merkezden kameralı sistemle yönetilecek, yönetici kumanda masasından her tür gelimeyi (olumlu-olumsuz) izleyecek ve nezaret edecek derdi. Hocamız o yıllarda uçtuğuna göre haklı olarak uçma sırası bize geldi de geçti bile.

Konuyu Başlangıçta Kaba Bir Taksonomik Yaklaşımla Ele Alırsak;

1. Her Düzeydeki Örgün ve Özel Eğitim, Özel Öğretim Kurumlarındaki Kameralı Sosyal Hayat

Okulöncesi Eğitim, Özel Eğitim ve Özel Öğretim Kurumları,

İlköğretim ve Özel İlköğretim Kurumları,

Ortaöğretim ve Özel Ortaöğretim Kurumları,

Yükseköğretim Kurumları ve Vakıf Yükseköğretim Kurumları,

Kurum Bakımındaki Yuva ve Yurtlar,

İlköğretim YİBO ve PİO'lar,

Ortaöğretim Yurtları,

Yükseköğretim Yurtları'ndaki uygulamalar bu çerçevede ele alınabilir.

2. Ortak Kullanım Alanlarında Kameralı Sosyal Hayat

Trafik Akışını Kaydeden Kameralı Sistem,

Cadde ve Sokaklarda,

Parklar ve Bahçelerde,

Alış-Veriş merkezlerindeki kameralı sistemler ve daha bir çok uygulama bu bağlamda incelenebilir.

Kurumsal, kamusal, yerel ve özel işletmelerdeki uygulamalar da başlıklar halinde,

3. İbadethanelerde Kameralı Sosyal Hayat

4. Misafirhane ve Otellerde Kameralı Sosyal Hayat

5. Kamunun Merkez ve Taşra Kuruşlarında Kameralı Sosyal Hayat

6. Yerel Yönetimlerde Kameralı Sosyal Hayat

7. Özel İşletmelerde Kameralı Sosyal hayat olarak ifade edilebilir.

Bu Çerçevede Konunun Esasa İlişkin Değerlendirmesini Yapacak Olursak;

- Güvenlik Algısı Bakımından Beklenen Yararları ; güvenlik, bilindiği gibi temel insan gereksinimlerindedir. Kamera ile izleme, iletişimde araçları ortadan kaldırması bakımından önemlidir. Sokaklar, Trafik, Diğer Ortak kullanım ve etkinlik alanları, etüt odaları, yemekhaneler, oyun odaları ve spor salonlarının izlenmesi ve bürolardaki iş akımının denetlenmesi bakımından yarar sağlayabileceği düşünülebilir.

- Özellikle çocuk ve gençlerin kötü alışkanlıklar ve uyuşturucudan korunması konusunda bir avantaj sağladığı da bilinmektedir.

- Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesi'nin 3.Maddesi'nin 3. Fıkrası'nda güvenlik üzerinde durulmaktadır. Mezû sözleşmenin 3.Maddesi'nin 1.Fıkrasına göre " çocukları ilgilendiren tüm faaliyetlerde, çocuğun yararı'nı temel düşünce olarak ortaya koymaktadır.

- Hedef Kitlenin İzlendiğini Hissetmesi ve Gizlilik : İzleme kayıtlarının mesleki amaçlar, trafik suçu ve suçu önleme amaçlarının dışında kullanılmaması, kullanılması halinde alınacak önlemlerin mevzuatla sarıh olarak belirlenmesi gerekmektedir. Bu konu çocuk ve insan sevgisiyle, çocuk ve insan haklarıyla, aile ve onun geleceğiyle, sonuçta toplumun refahı ve geleceğiyle doğrudan ilgilidir. Bu yeni bir iştir. Bu yeni iş; yeni tekniklerle, yeni anlayışla yetmişmiş ekip çalışmasıyla kotarılabilir, başarılabılır. Bu yeni işleri eski yöntemlerle eski anlayışa sahip insan kaynaklarıyla formüle etmeye çalışmak beyhude gayretlerden ibaret kalacaktır.

- Sınırlılık : Kameralı sistem; bebek, çocuk, adölesan, genç yetişkin, yetişkin ve yaşlı yurttaşlarla turistler için ortak kullanım alanlarıyla sınırlandırılmalıdır. Anadoluda bebeklerin dahi altı değiştirilirken ya odadakiler çıkarılır. Yada bebek anne dışında kimsenin bulunmadığı yere götürülür. Bu uygulamaların nedenleri konularında araştırmalar teşvik edilmelidir. Bu tür araştırmalar 10-20 yıllık hatta bazen daha uzun periyodlar gerektirebilir. Bunların bir kamusal merkezden teşviki ve yönlendirilmesinde yarar vardır. Sonuçların izlenmesi ve doğru değerlendirmeler yapılması böyle mümkün olabilir.

- Yakından Nezaret : Kameralı sosyal hayatta elde edilen görüntü ve veriler bu kayıtları yapanların inisiyatifine bırakılamayacak kadar önemlidir. Bu verilerin elde edildiği merkezlerde devlet çok iyi yetişmiş, kamu yöneticileri, iletişim bilimciler, pedagog, sosyal çalışmacı, psikolog ve psikiyatristler istihdam etmek zorundadır. Bu veriler ; örnek olaylar şeklinde değerlendirilmeli ve toplumsallaşmayı yönetme (multi disiplinli) süreci başlatılmalı ve bu ekip çalışması ile sağlanmalıdır. Sosyal refah devleti gelişmeleri kendi amaç ve ilkeleri doğrultusunda yönetmek durumundadır.

- İşlevsellik: Biz istesekte istemesekte kameralı sosyal hayat devam etmektedir ve edecektir. Bu gerçeği yok saymak yerine yeni, altın kıymetindeki verileri değerlendiresek belki gelişmiş batı ülkelerine bile rehberlik etmemiz söz konusu olabilir. Nasıl bizler kütüphanelerimizde bulunan milyonlarca kitabı, arşivlerimizdeki milyonlarca belgeyi okuyamıyorsak bir sıçrama yaparak pragmatik bir yaklaşımla "kameralı sosyal hayatı" daha iyi okuyabiliriz.

- Normaldışı Gelişmelerin İzlenebilmesi : Trafik suçları, sokakta işlenen adi suçlar, okul ve yurtlarda disipline konu olacak durumların izlenmesi ve önlem alınması bakımından meslek elemanlarına veri tabanı oluşturabilir mi? Kamera ile izleme daha önce de vurguladığımız gibi yeni bir uygulamadır. Bu mevcut durumun doğru yordanması, aceleye getirilmemesi, Üniversiteler, STK'lar ve meslek elemanlarınca yeterince tartışılması gerekmektedir. Böylesine derinliği olan konular ne yazık ki medyada yeterince ilgi uyandırmamakta, günlük siyasi tartışmalara yönelik programlar ön almaktadır.

- Bilimsellik, Geçerlik ve Deneyim : Bu alanda Ülkemizde deneyim, araştırma ve tecrübe eksikliği vardır. Kameralı sosyal hayat konusuna üniversitelerimiz başta olmak üzere bilim dünyasının katkıları bilimsel geçerliği arttıracaktır.

Ekip çalışması ile çözülemeyen,

Yeterince kurumsal ve finansal destek sağlanamayan,

Zamanla çözüm yolları ortaya çıkar tesadüfçülüğü,

Başka insanlar, başka üniversiteler yapsın sonra biz onu geliştiririz kolaycılığına kaçanlar sorumluluktan kurtulamazlar. Herşeye "ekmek davası" olarak bakar, hemen her konuda bu girizgahtan yararlanmaya çalışırız. Buna rağmen ekmek konusundaki çalışma ve yenilikleri fırıncılar odasından ve halk ekmek fabrikalarından bekleriz. Üniversitelerin şimdiye değin; ekmek konusunda çok çaplı araştırmalar yapmış olmaları gerekmez miydi?

Sonuç ve Öneriler

* Özeli Genele Yayma ve Yordama riski olabildiğince artmıştır.,

* İnsanların saklayacak birşeylerinin kalmaması sonucu doğmaktadır.

* Ne yazık ki; mahremiyetin minimizasyonu söz konusu olmaktadır.

* Bu durumda "sapma davranış" ların sürdürülebilirliği ya da kronik hale gelmesi olasılığı yükselmiştir.

* Kısa gerçek; Sosyal Denetim Kalkmaktadır. Bu birikimin, bu geleneğin, daha doğrusu bu bariyerin yerine icat edilmiş yeni, bilinen bir ikame müessese de bulunmamaktadır.

• Bireyleri, aile ve grupları nereye götüreceği belli olmayan yeni değerler sisteminin oluşması riski her zamankinden daha çok artmıştır. Bu sosyal riskleri; tespit, teşhis, değerlendirme ve risk olmaktan çıkarmak sosyal refah devletinin görevidir.

Anayasamızın, Birleşmiş Milletler "Çocuk Haklarına Dair Sözleşmesi"nin, Bilimin, pedagojinin ve sosyal refah anlayışının; genelde insan haklarına ve özelde çocuğun yararı düşüncesine verdiği önemi özenle dikkate almalıyız. Kameralı sosyal hayat bir gerçeğin adıdır. Bu gerçeğe ne kadar etkili bir şekilde yüzleşir ve onunla hangi kuram, kural ve ilkelerimizle ve nasıl başedeceğimizi kararlaştırırsak bundan sonrası için sağlık olsun denebilir.

Yazılı ve Görsel Medyada iç içe sıkıştırılmış, sosyal kaliteden ve sorumluluktan yoksun kimi sosyal programlar tavan yaparken teknolojik sosyalleşme, tasarım, yeni nesil ve toplumun geleceği konularına yeterince yer verilmemektedir.

Yerli ve Yabancı literatür genel hatlarıyla tarıncı sosyal refah uygulamalarında bize model teşkil eden ABD ve İngiltere örnekleri üzerinde durulmalıdır. Biz bu yeni konuda pek de geç kalmış sayılmayız. Bu teknik ve akademik tartışma konularını, yani yeni konuları ne kadar erken ele alır ve bilime ve bilimsel araştırmalara konu edebilirsek o kadar topluma ve insanlığa ışık tutmuş oluruz.